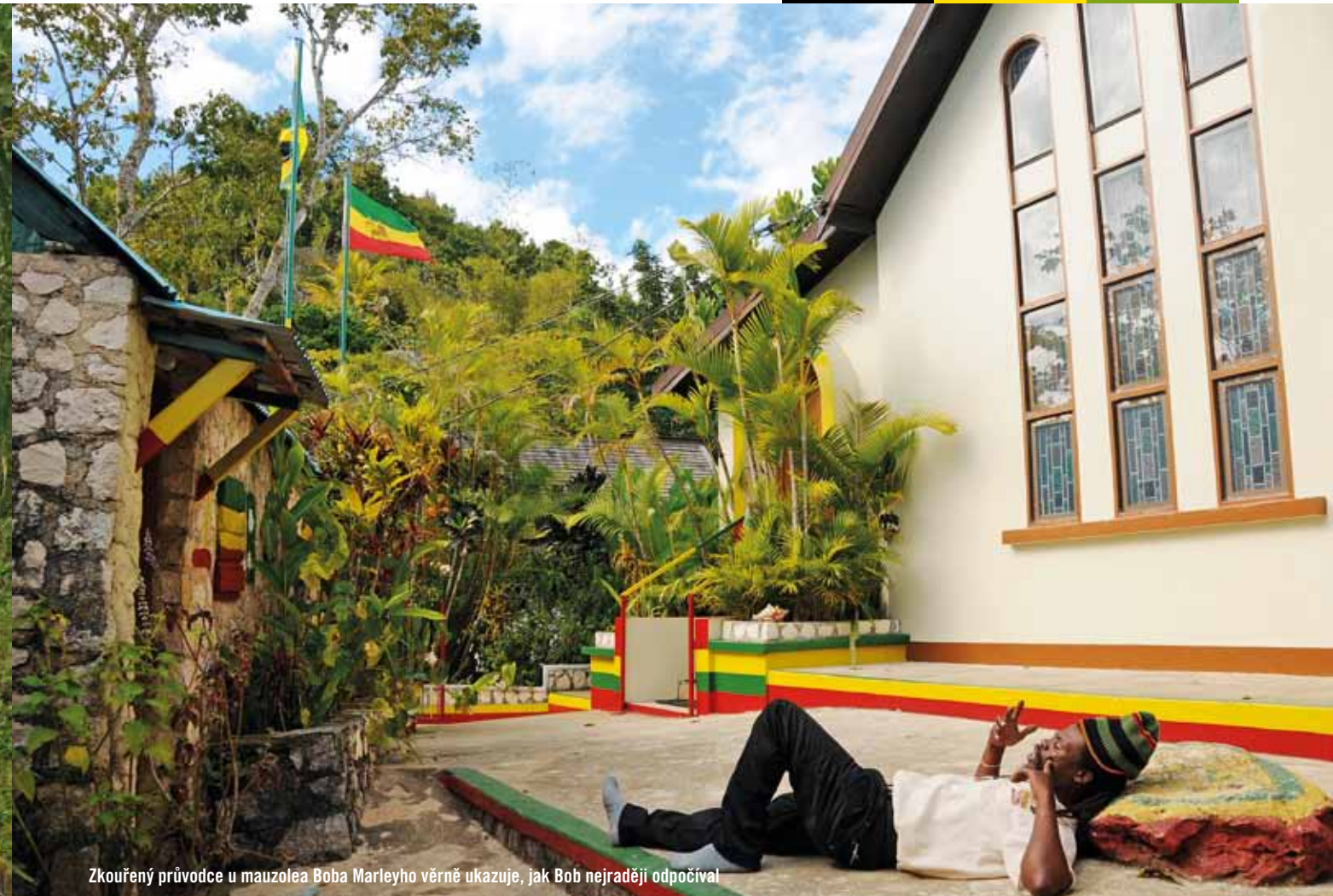

Výjezd deštým pralesem Modrých hor

Zkouřený průvodce u mauzolea Boba Marleyho věrně ukazuje, jak Bob nejráději odpočíval

Afrika v Karibiku

text Monika Vacková foto autorka a Jiří Vacek

TŘETÍ NEJVĚTŠÍ OSTROV V KARIBIKU, ZEMĚ S OHROMNOU KRIMINALITOU, S NEJLEPŠÍ SVĚTOVOU KÁVOU, S NEJVĚTŠÍ KONCENTRACÍ SVATOSTÁNKŮ NA ČTVERECNÍ MÍLI, S POTOMKY ČERNOŠSKÝCH OTROKŮ, S RASTAFANY, S NEKONČÍCÍM ZÁVANEM MARIHUANY, SE ZNĚJÍCÍM REGGAE ZE VŠECH KOUTŮ A VŠUDYPŘÍTOMNÝMI BAREVNÝMI POULIČNÍMI BARY VYZDOBENÝMI PORTRÉTY BOBA MARLEYHO. MODRÁ LAGUNA, USAIN BOLT, JAMES BOND ČI KOKOSY NA SNĚHU. A CO MY TADY V TÉTO SMĚSICI? CO TAKHLE OBJET JAMAJKU NA SKLÁDAČCE? ŽÁDNÝ PROBLÉM!

Barevné dřevěné domky u silnic

Návštěva v největším lihovaru v zemi

Ráno na severním pobřeží

Už při výstupu z letadla mě do nosu bouchla vůně marihuany! Legální tu není, ale kouří ji tu všichni. Při vstupu do země nám dalo práci přesvědčit přísnou imigrační úřednici, že chceme Jamajku objet na kole, a proto nevíme, kde budeme celou dobu ubytováni.

Kola jsme sestavovali venku u plotu, pár metrů od východu z příletové haly. „Kolo? Takové malé kolo? Co to je za kolo, dětské kolo? Nikdy jsem nic takového neviděl! To se skládá? Líbí se mi vaše kolo! Potřebuji vaše kolo! Kolo letí s tebou domů?“ Dozvěděli jsme se v prvních pár minutách několik vět a otázek, které nás doprovázely během celého průjezdu Jamajkou. Nebojím se říci, že větší osvětu, pozornost a zájem ty dvě skládačky, na kterých jsme jeli, nikdy nikde nezbudily. A nezbudily! Bohužel pro prodejce a výrobce skládaček Jamajka nepatří ke státům, které by byly pro ně zajímavé odbytem. Lidé tu nejsou tak bohatí, aby si je mohli pořídit. Kromě nás dvou je tam nejspíše nikdo nevlastnil.

Kostel sv. Marie nedaleko města Port Maria je starý 151 let

Seznámení s realitou

Rozhodli jsme se objet ostrov ve směru hodinových ručiček.

Okamžitě jsme minuli několik velkých oplocených resortů, a hlavně – od prvních chvil jsme vnímali všudypřítomné pestré barvy a bary. Ano, Jamajka je hornatá, což jsme zjistili a viděli už z letadla při přistávání. Kousek od pobřeží se většinou hned zvedaly kopce a byly vidět vesničky zasazené až na jejich vrcholcích. A velmi tady fouká.

S prvním levnějším hotelem přišlo rozčarování. Za ušmudlanou vlhkou starou místnost s vlastní zastaralou koupelnou nahodila lady tmavé pleti cenu sedmdesát amerických dolarů. Není na škodu raději hned místním vysvětlit, že nejste ani z Ameriky, ani z Německa, což jsou nejčastější návštěvníci ostrova. Dolary nám z kapsy nečouhaly a cenu jsme vždy vyjednávali v místní měně. Nakonec lady byla ráda i za 2000 JMD. S cenami to tu opravdu

nebylo valné, ale nikdy jsme nespali za více než 3000 JMD.

Ten pravý duch ostrova

V pobřežním městě Falmouth jsme se začali těšit na Discovery Bay. V roce 1494 do těchto míst připlul Kolumbus a na jeho počest je zde malé muzeum v přírodě pojmenované Kolumbova vyhlídka. Měli jsme štěstí, pár příjemných místních, kteří prodávali občerstvení a jamajský rum, mělo čas dát se

s námi do hovoru. Slovo dalo slovo a my se u jedné z prodavaček večer objevili a dva dny u ní doma přenocovali.

Místo to bylo strategické. Mohli jsme nalehko vyrazit do hor a navštívit rodiště a hrob Boba Marleyho. Čekalo nás jedním směrem 38 kilometrů. Čím víc jsme se vzdalovali od pobřeží, tím více jsme stoupali. Provoz byl na úzké silničky prvních dvacet kilometrů v obou směrech stále velký a řidiči jezdili do nepřehledných

zatáček, kde všude rašila nepropustná bujná vegetace, jak bez mozku. Ještě že silnici lemovaly stánky s banány, malé bary a občůdky s příjemnými majiteli, často rastafany, kteří hned věděli, kam jedeme. Na náš cíl se totiž ani neptali a pokřikovali: „Devátá míle! Bob Marley! To je od vás hezké! Jen ta cesta bude pořád do kopce!“ Po vlekém strmém stoupání se na křižovatce cest objevilo městečko Claremont. Od prvního domu na nás dýchla super atmosféra, kterou jsme zatím jinde na Jamajce nezažili. Starší Jamajčan se dal s námi okamžitě do řeči. Poradil nám cestu, upřesnil pár následujících důležitých křižovatek, trefně zhodnotil řidičské umění místních a kladl důraz na pestré barvy oblečení, pokud chceme projet Jamajku na kolech bez úhony. Prohlédl si nás od hlavy až k patě a s úsměvem na rtech nás zhodnotil: „Vám už chybí jen červená barva a mezi místní zapadnete.“ Aniž bychom to předem plánovali, žlutozelený dres Cykloturistiky a černé cyklokalahoty měly symbolické a všudypřítomné barvy Jamajky. Červenou barvu jsme doplnili batůžkem na nosiči kola. Poslední kilometry na rozbité cestě vedly přes několik malých vesnic a bohužel několik kopců. Naše převody nebyly zrovna na tento horský terén moc uzpůsobeny, a tak jsme v neprudších krpálech rezignovali a kola tlačili. Když jsme potkali skupinky dětí jdoucích přes celou silnici ze školy, raději jsme se přemohli a kolem nich vždy co nejrychleji projeli. Děti, tak od devíti let, tu pro nás byly často problémem. Skákaly nám na kola i pod ně, tahaly za kola a nechutným způsobem chtěly dolary. Dvakrát jsem byla od těchto „milých“ dětí trefena i kamenem. Zato ty malé, ve školkách a v nižších třídách, nás sledovaly zpovzdálí s nadšením i se zatajeným dechem a informovaly paní učitelky o situaci, kterou právě vidí: „Lady, jedou bílí lidé!“ Za každý pozdrav nebo úsměv byly velice šťastné a vždy je opětovaly.

Nine Mile – rodiště Boba Marleyho

Devátá míle se lišila od ostatních projetych vesnic. Byly zde rozlehlejší domy, velký hotel a všude postávající mladíci s ganjou v puse, těšící se,

Prodáváče ovoce – Montego Bay

Plážička v San Ann's Bay

že si přivydělají. Kolem domu Boba Marleyho jich bylo samozřejmě nejvíce. Zbavit se jich šlo jen těžce, ale našťastí parkoviště u domu zpěváka bylo za vysokou zdí a hlídané ostrahou. Každé přijíždějící auto bylo před branou hlasitě vítáno a jedinou dírou ve zdi všem kluci nabízeli marihuanu. V areálu, kde se nachází kromě rodného Bobova domu i jeho mauzoleum, se rozléhala živá hudba Marleyho písniček a bílí návštěvníci se tu střídali jak na běžícím páse. V celém komplexu se můžete pohybovat pouze s průvodcem, který po už tak drahé prohlídce po vás ještě žadoní další peníze.

Naladění příjemným reggae jsme se museli chtít nechtě vydat tou samou cestou zpět. Cesta alespoň teď vedla většinou jen dolů, a tak uběhla rychleji, než jsme předpokládali. Místní, kteří nás ráno zdravili a podporovali, se ujistili, že jsme byli ve stanoveném cíli. Gratulovali nám, radovali se a s rukama nad hlavou a ganjou v puse a výkřiky „Bob Marley“ nám přáli vše dobré. Odklon z hlavní silnice a projetí se vesničkami v horách mělo své jamajské kouzlo, na které nikdy nezapomeneme!

Směr Portland čili Modrá laguna

Silnice se opět vyhoupla do výšin a my shora pozorovali pláž Jamese Bonda, místo, kde dlouhá léta žil jeho stvořitel Ian Fleming a podle kterého je pojmenované i místní malé letiště. Dlouho jsme se nezdržovali, naším dalším cílem byla Modrá laguna, tedy přesněji – potřebovali jsme se přiblížit na jednodenní dojezd k ní a někde v nějakém pěkném guesthousu přespat. V projížděných městečkách a vesničkách jsme si čím dál častěji uvědomovali, kolik kostelů všude Jamajčané mají. Nebylo výjimkou, že se na křižovatce objevily i tři. Anglický vliv tu byl značný, v této části ostrova jsme viděli několik kostelů kamenných, hodně podobných těm, které stojí kdekoli ve Velké Británii. Během celého sobotního dne se kostely plnily lidmi

a všichni chodili svátečně vyšňořeni. Ženy neopomněly velké klobouky a jejich sváteční šaty mi připomínaly doby z války Severu proti Jihu. Škoda že se Jamajčané tak neradi fotí, a když už, tak za peníze.

Vpodvečer jsme dojeli do města Buff Bay. Taková malá ušmudlaná díra s několika supermarketů a jednou benzinkou a především odbočkou do Modrých hor, kam za dva dny vyrazíme. Jirka šel nakoupit jídlo a já stála u kol, která jsme z nouze opřeli o zeď supermarketu. Necítla jsem se zde vpodvečer zrovna bezpečně a mé obavy umocnil zákazník, který po nákupu sednul do auta, a než opustil areál, zacouval ke mně a s rozhořčením mi vynadal. „Tady nemůžeš stát! Tady se ti může něco stát! Vždy si dávejte kola před okna obchodu a buďte mezi lidmi! Opravdu, buďte opatrní!“

Bob Marley

Na malém karibském ostrově Jamajka se v 60. letech minulého století zformovalo reggae z několika hudebních stylů (R&B, jazz, blues, mento, kalypso, ska, rocksteady a soul).

Nikomu se nepodařilo proslavit Jamajku více než vynikajícím světověznámému jamajskému zpěvákovi reggae Bobu Marleymu, jehož celé jméno bylo Robert Nesta Marley.

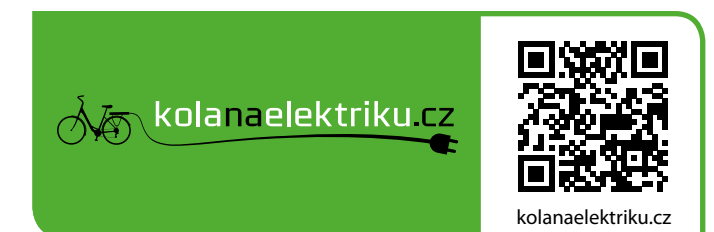
Bob se narodil v Rhoden Hall – Nine Mile, ve farnosti sv. Anny, 6. února 1945 bělošskému otci a černošské matce. Svůj míšenský původ mezi černošskými obyvateli ostrova špatně nesl. V deseti letech se přestěhoval s matkou do Kingstonu, do neblaze proslulého ghetta Trench Town, kde pravidla života téměř vylučovala soukromí či osobní majetek, všechno patřilo všem. I přes drsnost tohoto prostředí se právě tady začala rodit legenda světové populární hudby. Už v 16 letech začal Bob profesionálně zpívat a v roce 1965 s kapelou Wailers vydává první singly pod vydavatelstvím Island.

V roce 1969 Bob i celá kapela přijaly rastafariánskou víru, což zásadně změnilo Bobův současný a hlavně budoucí život. V roce 1977 totiž poměrně banální zranění při fotbalu, který Marley miloval, odhalilo zhoubný nádor rakoviny kůže na jeho palci u nohy. Rastafariánská víra ale neuznávala zásahy do lidského těla, a Marley proto odmítl amputaci a nadále koncertoval. Rakovina se pomalu šířila

jeho tělem, a když se v roce 1980 konečně rozhodl s nemocí bojovat a podstoupil radikální chemoterapii, bylo bohužel už pozdě.

Robert Nesta Marley, jediná skutečná hudební superhvězda vzešlá ze zemí třetího světa, zemřel 11. května 1981 ve věku 36 let v nemocnici v americkém Miami. Jeho ostatky jsou uloženy v jeho rodné jamajské vesnici, u rodného domu v Nine Mile, kam denně přichází spousta návštěvníků. V hlavním městě Kingstonu, na třídě Hope Road, se nachází také Muzeum Boba Marleyho.

Reggae kapela pro turisty u Bobova rodného domu

Zátoka u města Rio Bueno

Opatrní jsme většinou byli, před západem slunce jsme si vždy snažili najít ubytování a ve tmě se nikde už moc nepohybovali. Jen tady zrovna nebylo kde opřít kola u vchodu.

Den u Modré laguny

K Modré laguně nás čekalo čtyřicet kilometrů. Vyjeli jsme předtím, než slunce nabralo sílu a relativně rovnou silnicí dojeli do Port Antonia, hlavního města okresu Portland, a po dalších deseti kilometrech po úzké pobřežní silnici dojeli až k Modré laguně. Zátoky za Port Antoniem byly zase nádherné, voda měla několik odstínů modré a my chvílemi lapali po dechu, co všechno umí příroda vykouzlit. To víte, Karibik. Z nadšení nás vedl až příjezd k laguně. Čekali jsme ji tak nějak jinou. Jediná přístupová cesta je z jedné

strany obehnaná nevhlednou vysokou betonovou zdí. K laguně zbyl přístup tak na pěti čtverečních metrech a tento prostor ještě z velké části vyplňuje molo pro výletní lodě. Okamžitě na nás hupslí místní, že nás lodí za deset amerických dolarů převezou na jedinou plázičku na druhý břeh. Vtom přijelo několik minibusů s turisty, kteří nás obklopili. „My vás vidáme už čtvrtý den, byli jste v Montegu, pak u Boba Marleyho, včera v Ocho Rios a dnes jste tady! Kam jedete dál?“ ptali se nás turisté, kteří se snažili poznat krásy ostrova podobně jako my, ale rovnou na čtyřech kolech i s řidičem a průvodcem. „Pojedeme přes hory do Kingstonu.“ Nestačila jsem dál nic říct. „Nezabijou vás tam, vždyť je tam osm milionů lidí a všude samé nebezpečí!“ Vytřeš-

til jeden z nich na mě oči. Jak přišel na takovou cifru, to netuším, vždyť celý ostrov má 2,8 milionu obyvatel. Než jsme se rozkoukali, čtyři Švýcarky už seděly na lodi a za chvíli zabraly skoro celou protější pláž. S koly se nám přesunovat stejně nechtělo, a tak jsme s majiteli loďek a suvenýrů trávili celý krásný den na molu a sledovali, co za divadlo dokážou udělat pro turisty. Navíc se z mola daly dobře skákat šipky do průzračně čisté laguny a několika tempe se k pláži doplávalo!

Modré hory

Čekal nás průjezd Modrými horami, nejvyšším pohořím Jamajky s nejvyšší horou Middle Peak ve výšce 2254 m n. m., územím, kde skoro pořád prší, přece jen se jedná o deštivý prales, a s nejlepší světovou kávou Jamaica Blue Mountain.

Rastamana poznáte nejen podle dreadů a jointa, ale i podle poznávací značky auta

Už po pár kilometrech moulou horskou silnicí nás pokropily první kapky. Čím výš jsme se ocitli, tím intenzivnější dešť se objevil. Všude kolem byla tak hustá vegetace, že na procházku mimo cestu bychom museli vyrazit nejspíš s mačetou. Zhlédli jsme pár kávovníků u cesty, projížděli čím dál méně nevyužitými místy, pár kilometrů před křižovatkou, zvanou Section, s několika domy okolo, jsme jeli střídavě jen v mlze nebo dešti. Z výhledu na hory nic nebylo. Cesta stále stoupala, my byli celí zkehlí a unavení, když najednou na nás z terasy domu, který se z ničeho nic objevil, volal příjemný rastafan s hrnkem v ruce a jointem v puse: „Dáte si kávu? Mám pokoje, chcete tu přespat?“ Koukali jsme na něj jak na zjevení. Místo v tom deštivém

a chladném počasí moc vášně nevypadalo. Později jsem si ale všimla starší Švýcarky na zápraží. „Ty tu dnes budeš spát?“ „Ano, a zítra udělám túru v horách, půjdete se mnou?“ Na túru jsme s našimi promočenými sandály nebyli připravení a počasí nevypadalo, že by se chtělo umoudřit. Když jsme pochopili, že jet dál dnes nemá smysl, šla jsem se podívat na nabídku ubytování. Normálně mají k dispozici tři pokoje, ty však byly plné, a tak nám rastafani přenechali svůj kutloch v přízemí. „Neboj, povlečení je čistý.“ Jasně že nebylo. Vzápětí rasta zalistoval ve starém anglickém průvodci ležícím na stole a ukázal nám stránku s pánem držícím v dlani zrnka kávy. „To je můj otec! Dáš si kávu?“ Podobnost zde byla a kávé už jsem neodolala. Zima byla čím dál větší a ve vlhkém domě se nebylo jak jinak zahřát. Po prvním loku teplého moku jsem šla do kolen. Tak takhle lahodnou kávu jsem v životě ještě neochutnala. Jírka chválu opětoval a oba jsme brzy znali nejkratší cestu do kuchyně, kde se káva ve velké staré konvici neustále připravovala.

Koncert s nezapomenutelnou atmosférou

S přibývajícím časem se trochu protrhala obloha a se zapadajícím sluncem se začal zvětšovat počet rastafanů v budově. Kluci, turisté, kteří se vrátili z túry, vytáhli z haly na krytou terasu pět totálně rozdrbaných repráků, větších než my dva dohromady, zesilovač a pár rozřepených kabelů. Ani jeden z nás nevěřil, že se ten šrot dá vůbec zprovoznit, ale zanedlouho měl samozvaný zvukař jediný problém – zesilovač nebylo kam připojit do elektřiny. S tím neměl problém naopak majitel. Vystoupil na zápraží a v té padající mlze přimotal holýma rukama oholené dráty na místní elektrické vedení. Trochu se zajiskřilo, rasta dvakrát problik a za chvíli se hrálo. Přišel poslední místní chalán s klávesy, dva kluci, Američani, začali skvěle asistovat, ani netuším, odkud přinášeli další a další hudební nástroje. Netrvalo to dlouho a do opět deštivého večera se rozléhala hlasitá živá hudba do celého údolí. První spustili Američani, věřila

bych tomu, že se doma muzikou živí, a nepravidelně se střídali s místními rastafany, kteří nám s velkou chutí servírovali reggae. My jsme jen nevěřičně koukali, pohupovali se v rytmu hudby a užívali si soukromou party s několika zkušenými rastafany. Marihuana byla cítit naprosto všude, všem muzikantům se červenaly oči, a aby marihuany nebylo náhodou málo, přidávala se ve velkém i do naší lahodné kávy. Vůni kuřiva později přebila až vůně kávy, která se ve velkém mlela na pořádném elektrickém mlýnku v přízemí.

Sto dvacet sedm kilometrů dlouhá cesta do ráje

Nikdo nám nedokázal přesně říct, jak cesta do Kingstonu bude pokračovat. Pojedeme už jen dolů? Tak to ani náhodou. Za deště, který ani ráno neustal, jsme se nejdříve museli vyškřábat za brány národního parku Blue Mountain. Promočení a zmrzlí jsme byli až na kost a nemohli se dočkat toho zlomu, kdy pojedeme konečně jen dolů. Bylo nám už od včera líto, že počasí se nevyvedlo a my krom mokrých rostlin a mlhy více z hor neviděli. Včerejší hudební večer nám to ale bohatě vynahradil!

Když už jsme viděli zem pod námi, pohled dolů na jižní část ostrova nás také moc nenadchl. Kingston se tam v oparu tak smutně rozkládal a my jsme se do hlavního města Jamajky přestali těšit. Déšť chvílemi ustával, ale i tak o sobě dával celý den neustále vědět. Měli jsme původně namířeno do nového Kingstonu, ale nakonec nás to přešlo. Každý místní nás od návštěvy odrazoval, pokud nebudeme mít doprovod a zajedeme do špatných ulic, můžeme mít problém. Byli jsme jen pár bloků od nového centra a v posledních vteřinách jsme se rozhodli z časových důvodů neodbočit. Jeli jsme rovnou do Spanish Townu. Tato dvě „hlavní“ města spojovala rušná, chvílemi čtyřproudá silnice a železnice. Spanish Town kdysi bývalo hlavní město, ale protože je více ve vnitrozemí, a nemá tedy přístav, bylo rozhodnuto, že se hlavním městem stane Kingston. Ze Spanish Townu se tak stalo takové špinavé ghetto, kde se člověk opravdu necítil dobře. Projeli jsme jeho

MĚŘENÍ NADMOŘSKÉ VÝŠKY VERZE 2.0

MC 2.0 quickScreen

- jednoduchá a rychlá obsluha
- přehled nejdůležitějších dat současně na displeji
- osvětlení displeje

MC 2.0

Nadmořská výška se sporttesterem nebo kadencí

- digitální bezdrátový kódovaný přenos
- automatická recalibrace nadmořské výšky
- okamžité stoupání/klesání
- měření zdolaného převýšení
- jednoduchý způsob nastavení dat
- jasné přiřazení funkcí k tlačítkům: cyklistické funkce, nadmořská výška, sporttester nebo kadence
- uchování dat při výměně baterie
- indikátor stavu baterie
- bezdrátová WL i drátová WR verze*

*Možnost volby mezi sporttesterem nebo kadencí je pouze u bezdrátové verze

Více najdete na
www.vdo-mc2.com
www.progresscycle.cz

Dredy často Jamajčané ukrývají pod pletenými čepicemi

přeplněným a špinavým centrem, vynechali jeho krásné koloniální památky, viděli jen jeden starý most po cestě a nabrali směr Mandeville.

Až do tohoto města jsme dojezd neplánovali, plán byl spíše dostat se na malou silnici, která by nás zítra dovedla do Appletonu. Už před setměním jsme museli plány kvůli chybějícímu ubytování přehodnotit a dojet 20 kilometrů do Mandeville za tmy. Aby toho nebylo málo, vedla cesta pořád jen do kopce. S obavami kvůli bezpečnosti jsme byli oba značně nervózní, a když nás ještě skupinka žen poslala mimo hlavní silnici, ve šťastný a bezproblémový dojezd jsem už ani nevěřila. A tak když jsme se konečně objevili v centru Mandeville, oběma se nám celkem výrazně ulevilo. Bylo to k našemu překvapení relativně bezpečné město. S pomocí místních jsme objevili příjemný hotýlek na kopci s krásným výhledem na osvětlené město zasazené v kopcích. Připadali jsme si v tu chvíli jak v ráji, jakpak by ne, když jsme se po 127 kilometrech ocitli

v hotelu Paradise...

Jamajský venkov s vůní jamajského rumu

Mandeville nám mělo po ránu stále co nabídnout. Shodli jsme se oba, že jsme se objevili v tom nejhezčím městě, které jsme na Jamajce prošli. U benzínové pumpy nám zákazníci poradili zkratku a my se vydali opět na jamajský venkov mimo hlavní tepnu poznávat další krásy.

Po pár kilometrech sjezdu do údolí před námi zabrzdilo auto. „Bydlím o kus dál, pojedu pomalu před vámi a rád vás uvítám na své zahradě, abyste si odpočinuli.“ Milé pozvání jsme museli odmítnout. Byli jsme dnes jen chvíli na cestě a na odpoledne měli naplánovanou návštěvu palírný rumu. Následovaly malinké vesničky, krásná krajina s příjemnými domorodci, všude kolem se pásly kozy, silnice se stále motala kolem staré železniční trati a my jsme usoudili, že pokud by tu vlaky do dnešních dnů jezdily, byl by to absolutně úžasný výlet. Bohužel po tajfu-

praktické informace

Oficiální název:

Jamajské království
Roku 1494 k jejím břehům připlul Kolumbus. V 16. století byla kolonizována Španělskem a na začátku 17. století se stala kolonií Velké Británie. Roku 1962 byla vyhlášena na ostrově nezávislost a britskou královnou Alžbětu II. do dnešních dnů zastupuje guvernér ostrova.

Obyvatelstvo: Na Jamajce žije přes 2,7 milionu obyvatel, hustota osídlení je cca 250 osob na km². Díky této hustotě se na ostrově nikdy necítíte sami. 91 % obyvatelstva je afrického původu, a tak máte pocit, že se pohybujete spíše v Africe než v Karibiku. Nejrozšířenější náboženství ostrova je křesťanství, ale nejznámější je rastafariánství. Rastafany poznáte jednoduše, nosí dredy, které často schovávají pod pletené čepice v kombinaci barev – zelená, černá, žlutá a červená. A proč tyto barvy? Rastafani považují za svou zaslíbenou zemi Zion, tedy Etiopii, a etiopská vlajka, která je druhá nejčastěji vyvěšená vlajka na Jamajce, se skládá ze zelené, žluté a červené barvy. Největším problémem Jamajky je bezpečnost. Průměrně je zde každoročně zavražděno kolem 1500 lidí.

Jazyk: Angličtina, i když nejsme znalci, byla poněkud archaická a některé ustálené obraty nám bylo nutno vysvětlit. Ženy se zásadně oslovují lady, muži sir.

Doprava po ostrově: Větší města spojují minibusy bez velkých úložných prostor. Pouze kolem Montega Bay a Kingstonu jezdí velké autobusy. Kratší vzdálenosti obsluhují tzv. route taxi, obyčejné vozy taxi, které mají na dveřích vypsané trasy a zákazníci do nich nastupují kdekoliv na trase. Jinak se nenechte zmást, pokud Jamajčané mluví o milích, jsou to vždy kilometry, i ukazatele značí kilometry. Pozor po Jamajce se jezdí vlevo!

Doprava na ostrov: British Airways, Virgin Atlantic, Air Berlin, Air Canada, American Airlines – mezinárodní letiště Kingston a Montego Bay

Sezona: Celoročně, nejvyšší ceny služeb jsou od konce prosince do půlky dubna

Délka pobřeží (obvod ostrova): 1022 km

Víza: 20 USD/os. – vyřizují se na příletovém letišti

Měna: Jamajský dolar (JMD) 100 JMD = 22 Kč

Vstupy: Appleton Estate Distillery 25 USD, Bob Marley Mausoleum – Nine Mile 19 USD nebo 1650 JMD, Dunns River Falls 20 USD, Modrá laguna zdarma, loďka 10 USD

Levné ubytování: 2000–3000 JMD za pokoj/nutně tvrdě smlouvat

Nápoje: Voda 1,5 l od 59 JMD nejčastěji 70–90 JMD, pepsi 0,6 l 55–65 JMD, 2 l od 150 JMD, pivo 0,33 l od 120 JMD

Jídlo: Supermarkety mají všude stejnou omezenou nabídku zboží, vše je relativně drahé a nejčastěji v plechovkách. Většina produktů je z dovozu.

nu v minulých letech velkou část trati Jamajčané nikdy neopravili, a tak dnes funguje jen několik málo kilometrů, které slouží většinou k převozu hliníku a bauxitu z místa těžby do přístavů.

Nebe bylo bez mráčku a my se pařili pod ostrým sluncem. Když se krajina přestala vlnit, vjeli jsme do údolí mezi obrovské lány cukrové třtiny a vše nasvědčovalo tomu, že jsme od palírný již kousek. Kolem nás projížděly nákladáky s plnými korbami cukrové třtiny, na silnici se všude válely její tuhé spadane stonky a po chvíli nás do nosu praštil silný odér, který jsme následovali až do míst, odkud závan přišel. Hromady třtiny se ohromnými nakladači vkládali do lisů, odkud vše putovalo do palírný. Vchod pro turisty byl z druhé strany závodu. Tam jsme zamkli kola u vstupu vedle ostraňky, batohy dali do jejich budky a šli oba na prohlídku. Po zjiš-

tění vstupného nám spadla oběma čelist. V průvodci stálo 12,5 dolaru a po nás chtěli za osobu 25. Prohlídka areálu je zakončena degustací. K dispozici bylo asi dvanáct druhů různých rumů a pít se mohlo do sytosti, tedy do padnutí.

A teď konečně za plánovaným odpočinkem

Venku jsme si s řidiči autobusů a mikrobusů, kteří přivezli turisty z drahých resortů, popovídali, a na slunci nám rum vlezl ještě více do hlavy. Ani jsme nepostřehli, že jsme odjeli bez Jirkovy helmy. Mohutný křik a pískot nás zastavily. „Asi jsem se, pánové, trochu připil!“ Vrátil se Jirka vesele pro pokrývku hlavy. „Jenom trochu?“ smáli se všichni.

Čekala nás cesta do Black River. Hlavní silnice vedla čtyřkilometrovou bambusovou alejí, kde se mezi trsy bambusů prodávaly kokosy, a za ní se

objevily vesničky, kde lidé seděli u silnic s plastovými mísami a prodávali krevety. Kde se tedy v polích vzaly krevety? Kolem Black River se totiž rozkládají velké mokřady, kde krom značných hejn komárů, kteří neskutečně otravují hlavně při západu slunce, žijí ve vodě dokonce i krokodýli. Poblíž najdete i jeden z nejhezčích jamajských vodopádů.

Blížili jsme se k západnímu pobřeží ostrova a naše tempo poněkud zvolnilo. Když to šlo, odpočívali jsme na pláži. Hlavní odpočinkovou část naší dovolené jsme si naplánovali do Negrilu, nejznámějšího ostrovního letoviska. Už příjezd k němu značil, že se dostáváme do turistické oblasti. Barvných barů bylo kolem silnice čím dál víc, zaujal mě jeden z nich, krásná zelenožlutá bouďička, ze které se linula hlasitá hudba. „Počkej, tohle si musím vyfotit.“ Než jsem vytáhla foťák, křičel na nás majitel se starším americkým kamarádem. „Pojďte na skleničku nebo aspoň na jointa! Odkud jste, odkud jedete, co to máte za kola? Na tom jste ob-

jeli Jamajku? Páni!!!“

Odpoledne v Negrilu přešlelo denně. Nejdelší desetikilometrová pláž ostrova začínala o pár metrů vedle. Každé ráno byla voda krásně průzračná, jakmile ale přišel odliv, černá voda z řeky a z mokřadů se vlila do moře a zabarvila nejbližší pobřeží. Nejhezčí výhledy a barva vody byly na západní cestě k majáku. Ska-

liska padala přímo do vody, vlny bičovaly skály a krásně zabarvenou vodou bylo vidět až na dno. Na vlnách se spokojeně houpali pelikáni.

Po celém Negrilu, tak jako po celé Jamajce se večer rozhořely džerky a v nich se nejčastěji grilovalo kuřecí maso. Každý večer se po celém městě rozléhalo reggae a hlasitá hudba, trefili

jsme se do období, kdy se několik dní mohutně slavily narozeniny Boba Marleyho.

Nikdy jsem se na dovolené necítila šťastněji než během těchto čtrnácti dní na Jamajce. Že by za to mohla ta neustálá inhalace všudypřítomné vůně marihuany, která zmizela až po zaklapnutí dveří letadla?

Oprava defektu na cestě do rodné vesnice Boba Marleyho

TRETRY GIRO™

NEOS AEGIS

Základem úspěchu při výrobě tretry je dokonalé kopyto – trojrozměrná forma, která určuje tvar boty. Ty naše vznikly po šestnácti revizích společnou prací inženýrů z různých oborů, profesionálních jezdců a odborníků na biomechaniku. Jsme hrdí na partnerství se značkou Easton®. Měli jsme možnost čerpat z jejich obrovských zkušeností se zpracováním kompozitů, a vyvinout tak podrážky, které nemají na trhu konkurenci.